

Dr. Egresits Ferenc

A GAZDAGSÁG VESZÉLYEI

A dúsgazdag és a szegény Lázár. „Volt egy gazdag ember. Bíborban és patyolatban járt, és mindennap nagy lakomát rendezett. Volt egy Lázár nevű koldus is, ez ott feküdt a kapuja előtt, tele fekélyvel. Örült volna, ha jóllakhat abból, ami a gazdag ember asztaláról hulladékként lekerült. De csak a kutyák jöttek és nyalogatták a sebeit. Történt, hogy a koldus meghalt, és az angyalok Ábrahám kebelére vitték. Meghalt a gazdag ember is, és eltemették. Amikor a pokolban kínjai közt feltekintett, meglátta messziről Ábrahámot és kebelén Lázárt. Felkiáltott: Atyám, Ábrahám! Könyörülj rajtam! Küldd el Lázárt, hogy ujjá hegyét vízbe mártva hűsítse nyelvemet. Iszonyúan gyötrődöm ezekben a lángokban. Fiam – felelte Ábrahám –, emlékezzél csak vissza, hogy milyen jó dolgod volt életedben, Lázárnak meg hogy kijutott a rosszból. Most tehát neki itt vigasztalásban van része, a te osztályrészed pedig a gyötirelem. Ráadásul köztiünk és köztetek nagy szakadék tátong, hogy akik innét át akarnának menni hozzátok, ne tudjanak, se onnét ne tudjon hozzánk átjönni senki.

Akkor arra kérlek, atyám – mondta újra –, küldd el legalább az atyai házba. Van még öt testvérem, hadd figyelmeztesse őket, nehogy ők is ide jussanak a gyötrelmek helyére. Ábrahám ezt felelte: Van Mózesük és vannak prófétáik. Azokra hallgassanak. De az erősködött: Nem hallgatnak, atyám, Ábrahám! De ha a halottak közül megy el valaki, bűnbánatot tartanak. Ő azonban így felelt: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek.” /Lk 16,19-31/

A tengerparton csónakja árnyékában békésen szunyókáló halászt a turista fényképezőgépe kattogása zavarja meg, s ébreszti fel álmából. Így kezdődik **Heinrich Böll** egyik novellája. A történet azzal folytatódik, hogy a turista arra akarja rávenni a halászt, hogy ne pihenjen, hanem menjen ki a tengerre halászni. A halászembernek viszont esze ágában sincs hajóba szállni, mert nagyon jól érzi magát. A turistának végül elárulja, hogy azért nem megy ki a tengerre, mert korán már kint volt és olyan bőséges fogással tért vissza, hogy néhány napig ki sem kell mennie. A turista erre elmondja saját ötletét. Ha a halász naponta kétszer, háromszor vagy még többször tengerre szállna, akkor sokkal több homárt és rákot tudna fogni. Ha naponta többször halászna, rövid idő után már motoros bárkája lehetne, aztán több hajót is vásárolhatna és alkalmazottai lennének. Néhány év múlva már saját halfeldolgozó üzeme lehetne és a világ minden részére szállíthatna a tenger gyümölcseiből. És akkor majd..., de itt elakadt a turista. És akkor mi lenne? – kérdezett vissza a halász. Hát akkor nem kellene dolgoznia és nyugodtan pihenhetne a tengerparton, békésen szunyókálva. A halász csak ennyit válaszolt a nagyszerű ötletre: Én most is ezt teszem. Békésen szunyókálok és nézem a tenger hullámain.

Az évközi 26. vasárnap látszólag egy nagyon fontos kérdéskörrel foglalkozik: a szegénység és a gazdagság viszonyáról és szerepéről az ember életében és végső céljában. Mielőtt a szokásos előítéletektől sem mentes eredményre jutnánk, vagyis az előbbit felmagasztalnánk, az utóbbit pedig elítélnénk érdemes a szentírási részletek segítségével a kérdés mögé tekinteni. Az olvasmányban Ámosz próféta azzal fenyegeti meg a dőzsölő gazdagokat, hogy megszegyenülnek és számkivetésre kerülnek: *"Ezért lám most a száműzöttek élén mennek fogságba, és véget ér a henyélők tobzódása."* /Ám 6,1-7/ Azért mert úgy élnek, mintha rajtuk kívül más nem is létezne. A szentleckében Szent Pál azt kéri Timóteustól, hogy győzzön le magában minden kételyt és legyen egyenes szívű: *"Te, Isten embere menekülj a bajkeverőktől! Törekedjél inkább igazságos lelkiültre, életszentségre, hitre, szeretetre, türelemre és szelídségre."* /ITim 6,11-16/ Minden megkeresztelt ember Isten embere! Az evangélium pedig a névtelen gazdag ember és a szegény Lázár példabeszédét állítja elénk. Annak ellenére, hogy elsődlegesen ez tűnik fel, de nem is a két ember vagy azok állapota a lényeges a történetben. *A példabeszéd kulcsa valójában a két ember közti szakadék,* távolság, amely a haláluk után már áthidalhatatlan lesz. Lázár nevében pedig segítséget kapunk a kivezető úthoz: Isten megsegít. Tény, hogy nincs olyan ember, akit ne húzna le minden lehetősége ellenére a rosszul értelmezett gazdagság, amely nemcsak a másik embertől, hanem Istentől is eltávolít. Ebben a helyzetben nem segít önmagában a szegénység, csak maga az Isten. Ebben az összefüggésben leszünk képesek megfogalmazni a gazdagság veszélyeit: **VAKSÁG, MAGÁNY, A HIT HIÁNYA.**

1. **Mindenek előtt a vakság.** A példabeszéd legrémisztőbb információja, hogy a gazdag a pokolba került. Kinyíltak a szemei: feltekintett, meglátta messziről Ábrahámot és a kebelén Lázárt. Korábban nem látta Lázárt, soha nem nézett a szemébe. Igen a gazdag ember Lázárt legfeljebb azok között tartotta nyilván, akik bűdösek, piszkos a ruhájuk és mindig akkor jelennek meg az ember kapuja előtt, hogy élelmet kolduljanak, amikor vendégeket vár vagy kísér ki. Csoda, hogy nem hívta ki a rendőrséget vagy a területfelügyelőket, hogy egy naplopó van a kapuja előtt. Micsoda *szemtelenység.* De soha nem jutott el odáig, hogy úgy tekintsen rá, mint egy ugyanolyan emberre, mint saját magára, aki most éppen éhezik. Jézus korában az emberek nem használtak evőeszközöket. Kézzel szakítottak a kenyérből és a húsból kivették a részüket, a maradékot pedig egyszerűen kihajították. Lázár csak a maradékból akart ennivalóhoz jutni. A kutyák azonban megelőzték. Majd ezek a kutyák nyaldosták sebeit. A gazdag soha nem látta ezt. Nem látta Lázárt, úgy, mint egy emberi lényt, akinek joga van mindarra a tisztességre, méltóságra, ami minden embernek kijár. Mindaz, amit birtokolt vakká tette a közelében élők iránt. Az első alkalom, amikor a gazdag valóban emberi személyként

tekint Lázárra, nem pedig úgy, mint egy szálka az ember szemében, már akkor történt, amikor már túl késő volt.

Nekünk is képes segíteni ez a kép. Mivel sokszor fáradságot nem ismerve dolgozunk családjaink javáért, hajlamosak vagyunk vakká válni mindazok felé, akiket senki sem alkalmaz, nincs munkájuk és így nem jutnak hozzá ahhoz a minimumhoz sem, ami megélhetésükhöz, túlélésükhöz kellene. Sokkal jobban leköt minket, hogy mi az, amit mi megtettünk, mint az, amit a szegények tettek, vagy éppen nem tettek annak érdekében, hogy most ott tartanak, ahol éppen vannak. Így talán észre sem vesszük, de Lázárok között megyünk el nap mint nap, anélkül hogy egyáltalán látnánk Őket. Javaink, és az a fáradságos út, ahogy megszerezzük, biztosítjuk magunknak és gyermekeinknek ezeket a javakat, nagyon könnyen vakká tehetnek minket.

"Nézzetek és lássatok"- mondja Jézus. Nézni és látni azt a személyt, akit elérhetünk. Ez a személy Lázár a mi kapunk alatt. Fontos, mert pont Ő lehet üdvösségünk eszköze. Nincs kizárva, hogy azért küldte oda az Úr, hogy végre továbblépjünk a birtoklásunk által kialakított vakságunkból.

2. A példabeszéd előttünk is felveti a magányossá válás lehetőségét. Oda kell napjainkban is figyelni, hogy javaink ne válasszanak el a közösségtől. Könnyű ugyanis elhítni magunkkal, hogy mindaz, amink van, egyedül csak magunknak köszönhető. Könnyű kialakítani egy olyan szemléletet, hogy nincs szükségünk senkire és nincs is semmilyen kötelezettségünk feléjük. Ez nemcsak az anyagiak terén szokott felmerülni, hanem minden más területen is.

Például egy kiváló képességű egyetemista eljuthat odáig, hogy nem segít gyengébb képességű évfolyamtársainak, mert már most meg akar szabadulni a jövőbeli konkurenciától. Így viszont ez a kiváló képességű diák izolálódhat. Lehet, hogy Ő kapja majd folyamatosan a legjobb jegyeket és ösztöndíjakat, de kizárja magát a valós életből.

A legextrémebb eset, amikor valaki saját javai birtoklása érdekében izolálódik, a *fösvénység*. Szánalmas tulajdonság, mégis sokakat megfertőz. Az általa birtokolt javak átvették a személye fölötti teljes ellenőrzést. Falat épített önmaga és a közösség között és teljes izoláltságban él és hal meg.

Van egyáltalán a közösségnek bármi felett is joga rendelkezni, ami az enyém? Nem a saját pozíciókért küzdünk és azért, hogy a saját családjainknak jobb legyen? Hogyan tarthat a közösség bármire is igényt, ami az enyém.

A válasz: lényegében, minden, amink van, valaki máshoz tartozik. Ez a másvalaki az Isten.

Mindannyian Isten teremtésének intézői, gondnokai vagyunk. Mindez nemcsak az anyagi javakkal való összefüggésben igaz, hanem vonatkozik az intelligenciára, a művészeti tehetségre, a vezetésre való alkalmasságra... Mindaz, amink van végső soron az Istené. Tőle ered és csak akkor válik a javunkra, ha benne teljesedik ki. Arra kaptunk meghívást, hogy felelős intézőként elszámoljunk mindennel, amit kaptunk. **„Akik sokat kaptak, azoktól sokat is kérnek számon.”** /Lk 12, 48/.

Mindez érvényes éppen úgy a lelki életünkre is, az Istentől kapott minden kegyelemre, amit kaptunk, csakúgy, mint a fizikai, anyagi javakra. A mai evangélium szavai minket is érzékenyen érinthetnek, ha azokra gondolunk, akik csak az evilági javakra és önmagukra képesek gondolni, vagy pont saját anyagi, materialista szemléletű világnézetünkre.

Ne használjuk soha úgy anyagi javainkat, hogy azok izoláljanak, kizárjanak a közösségből. Az előző század nagy amerikai lelki írója, **Thomas Merton** írja: „Egyetlen ember sem megy egyedül a mennybe!” Másként: „Senki sem sziget!” Mindannyian úgy jutunk hozzá üdvösségünkhöz, mint egy közösség, Krisztus testének tagjai.

Amikor a jelenlegi pápát megválasztották, **Jorge Mario Bergoglio**, az új Ferenc pápa elsőként egyik bíboros társa szavait hallotta meg: "*Ne feledkezz meg a szegényekről*". Ami egyedül számít az az, hogy az Egyháznak felelőssége és kötelessége a szegényekről gondoskodni. Az Egyház nem lenne katolikus, ha nem törődne elsődleges feladatával, amely felelőssé teszi az egész világért. A katolikus szó egyetemet jelent. *Az Egyház nem tetteheti magát siketnek, míg bármelyik testvére vagy nővére, embertársa eredménytelenül kiállt ivóvízért, kenyérért, igazságosságért vagy szeretetért.*

3. Végül pedig nagyon ügyelnünk kell arra, hogy **az anyagi javak birtoklása ne vezessen a hit hiányához, kiüresítéséhez.** Az egyetlen dolog, amire valóban szükségünk van az élethez az nem más, mint a cél, az *élet értelmének ismerete*. Mindkettőt csak Istenben találhatjuk. Ahhoz viszont hogy megnyerjük magát az Istent, tovább kell látnunk mindennél, ami evilági. Sokszor gondolunk arra, hogy ez a szeretet túl igényes, időnként követelőző. Túl sokat követel tőlünk. Mit tegyünk akkor? Rejtőzzünk el mindazon dolgok mögött, amiket birtoklunk? Éljük fel annak a mennyiségnek az értékét, amelyet felhalmoztunk? Engedjük, hogy az határozzon meg minket, amit birtoklunk? Adjuk át magunkat mi is teljesen a hasznosság elvének? Vállaljuk fel mindennapi poklainkat?

Talán, ha valaki képes lesz egyszer a halottak közül feltámadni, akkor mi is megváltoztatjuk értékrendünket. Talán, ha valaki képes lesz egyszer a halottak közül feltámadni, akkor több hangsúlyt helyezünk majd a lelkiekre, mint az anyagiakra. Talán, ha valaki képes lesz egyszer a halottak közül feltámadni, akkor komolyabban fogjuk felhasználni ajándékainkat, talentumainkat, intelligenciánkat, javainkat arra, hogy jobban lássunk, hogy kilépünk

magányunkból és felfedezzük Isten jelenlétét a másikban. „Ha valaki a halottak közül elmenne hozzájuk, bűnbánatot tartanáknak” - mondja a gazdag.

Valaki azonban feltámadt a halottak közül! Ő az, aki arra hívott meg minket, hogy több hitünk legyen benne, mint abban, amit tulajdonolunk. Jézusnak hívják! Mi pedig azért vagyunk ma itt, hogy segítségét kérjük, hogy keresztények, Krisztuskövetők lehessünk.

A szegény Lázár imája

**Uram, ne engedd,
hogy szívemet a vagyonhoz kössem.
Órizz meg attól,
hogy szívem behájasodjon
és megátalkodottá legyen.
Tedd fülemet hallóvá és szívemet értővé!
Add, hogy felismerjelek,
amikor a nyomor botrányába öltözve felém közeledsz!
Add, hogy a gazdagok jóléte láttán
szívemben ne szülessen irigység,
hanem végső sorsukra tekintsek!
Jó nekem a te sátradbán vigasztalódnom,
legyen hát elég nekem a te kegyelmed! Ámen.
/Szegedi Piaristák/**